HUSZKA JENŐ

GÜL BABA

Katona József Színház
Kecskemét
1965-66

NAGY ANTAL JÓZSEF MEGYEI KÖNYVTÁR
1995/118/83
KECSKEMÉT

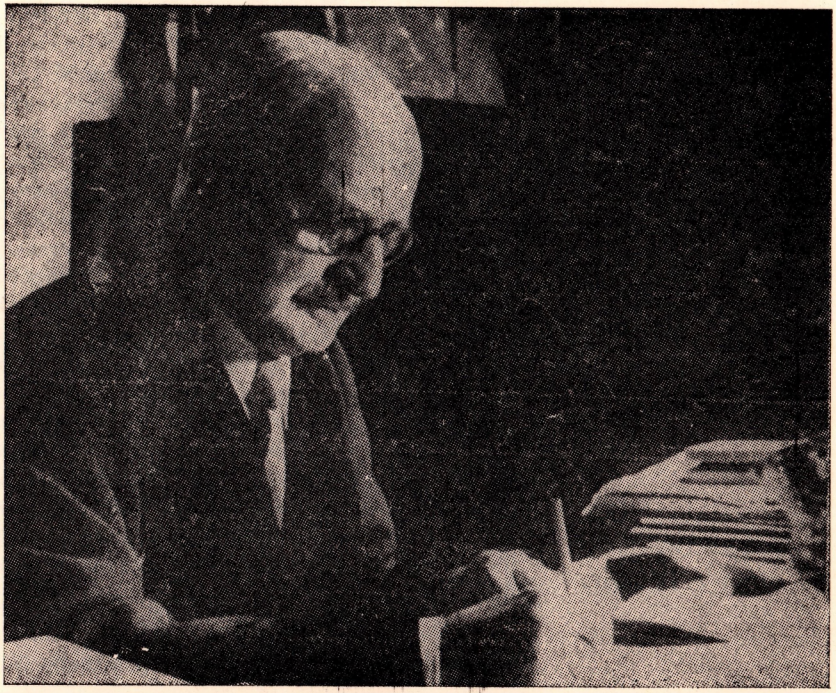

Huszka Jenő
(1875-1960)

HUSZKA JENŐ 1875. április 24-én született Szegeden. Zenei tanulmányait a Szegedi Városi Zenedében kezdte, majd a Zeneakadémián folytatta, ahol többek között Hubay Jenő volt a tanára. A Zeneakadémiával egyidejűleg elvégezte a jogi egyetemet is. 1896-ban avatták doktorrá. Hubay tanácsára hegedűművésznek készült. Több sikeres koncert után Párizsba ment tanulmányútra, ahol egy évig a világhírű Lamoureux zenekar első hegedűse volt.

Első, nyomtatásban is megjelent kompozícióját, a Jogász-csárdást 1894-ben írta. Ezt követte a Bob herceg melódráma. Hét évvel később ez lett a világhírű Bob herceg zenei alapja. Huszka Jenő akkor jelentkezett operettjével, amikor a műfajt világszerte éppen temetni készültek. A századforduló táján az „operett-szerző" Bécs kimerülni látszott. Valami újra, valami másra várt a közönség. A Bob herceg premierjéről írta Beöthy László: „... zeneszerző, aki ennyit tud meríteni önmagából a mi mulattatásunkra és gyönyörűségünkre, ritka vendég nálunk." A Bob herceg nyitotta a sort, s mire a többi Huszka operett is színpadra került, egy új operett-szerző generáció nőtt ki, indult el Budapestről, hogy megmentse – a bécsi operettet. Kálmán, Lehár, Ábrahám, Jacobi követték Huszkát. Világsikerük nagyobb mint Huszkáé – ez vitathatatlan. De Huszka magyar zeneszerző maradt. Ebben Huszka nem követte őket. Témáért szívesen nyúlt a magyar történelembe – Mária főhadnagy, Szép Juhászné, Szabadság-szerelem, vagy a mesék világába – Tündérszerelem, s csak ritkán ír nemzetközi témát, mint az Aranyvirág. Dallamvilága éppen ezért közel áll a magyaros hangvételű zenéhez emellett érzelmekben igen gazdag és jellemábrázoló.

A Gül Baba a legtöbbet játszott operettjei közé tartozik a századeleji bemutatója óta nem került le a zenés repertoárról. Sőt a belőle készült Gábor diák mint film is megörökítette Gül Baba történetét és Huszka zenéjét.

HUSZKA JENŐ

GÜL BABA

Nagyoperett 3 felvonásban

Szövegét írta: Martos Ferenc

SZEREPLŐK:

Gül Baba, a rózsák atyja	**Gyulay Antal**
Leila, a lánya	**Gyólay Viktória** Jászai-díjas
Kucsuk Ali, budai basa	**Jánoky Sándor** Jászai-díjas
Gábor, lantos diák	**Kincses László** **Iván József**
Mujkó, muzsikus cigány	**Szokoly Gyula**
Zülfikár főeunuch	**Komlós József**
Zulejka, háremhölgy	**Borbíró Andrea**
Sára, Mujkó felesége	**Fraknói Sári**
Fatime, háremhölgy	**Tóth Bea**
Budai bíró	**Süle Géza**
Börtönőr	**Liliom Károly**
Müezzin	**Mojzes István**

Szpáhik, háremhölgyek, janicsárok rabszolgák, rabszolganők, zarándokok.

Díszlettervező: BORCSA ISTVÁN

Jelmeztervező: MÁRTON ALADÁR

Karmester: KERNY KÁLMÁN

Koreográfia: BORBÍRÓ ANDREA

Rendező: SZOKOLY GYULA

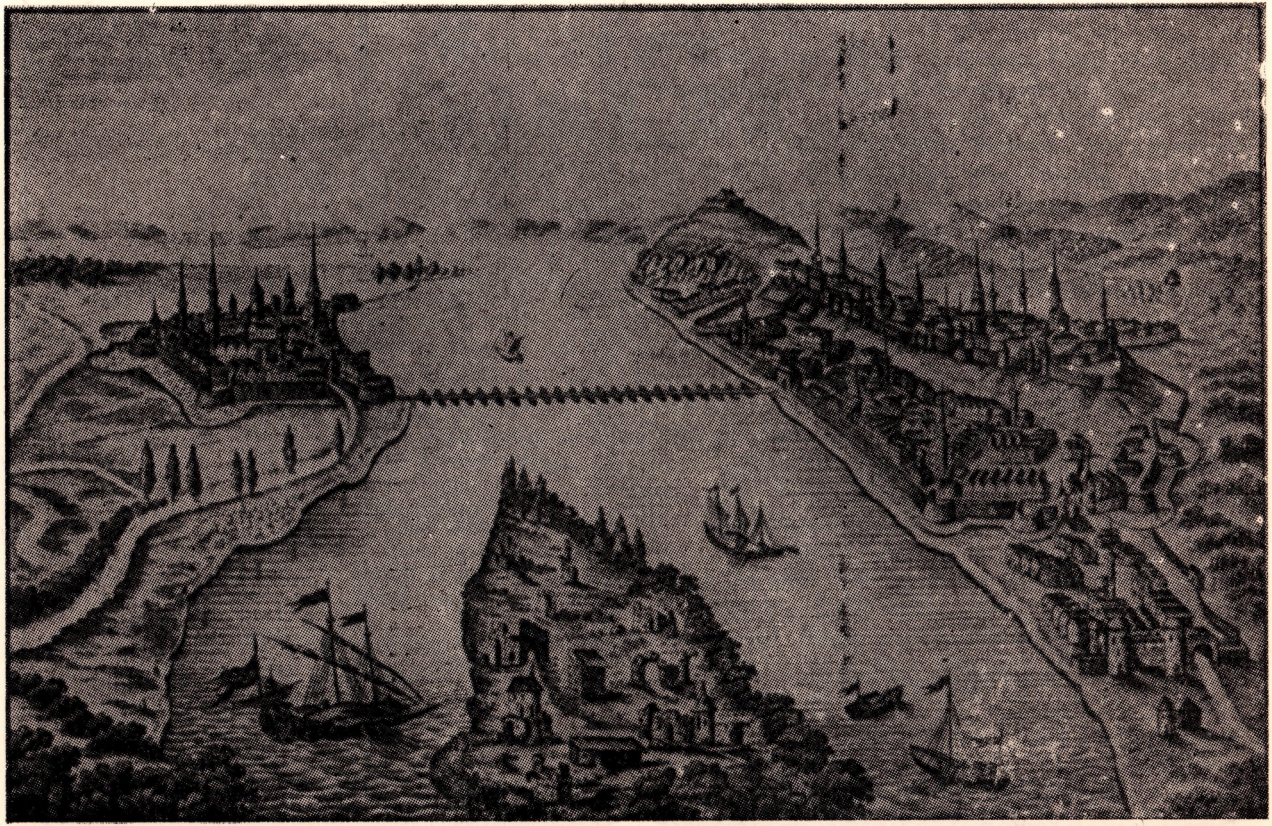

Pest-Buda látképe a XVI. sz.-ban.

Pest-Buda látképe ez a XVI. századból. A szemlélő hamar felfedezi, hogy a város a Duna mindkét partján tele van karcsú tornyokkal. Egy közülük, egy pesti mecset és minaret – itt látható kiemelten. S ha elképzeljük, hogy az ima óráiban minden tornyon hangos szóval hirdette a müezzin Allah dicsőségét – bizony tudjuk, hogy a magyar szó, vagy dal csak igen csendes lehetett.

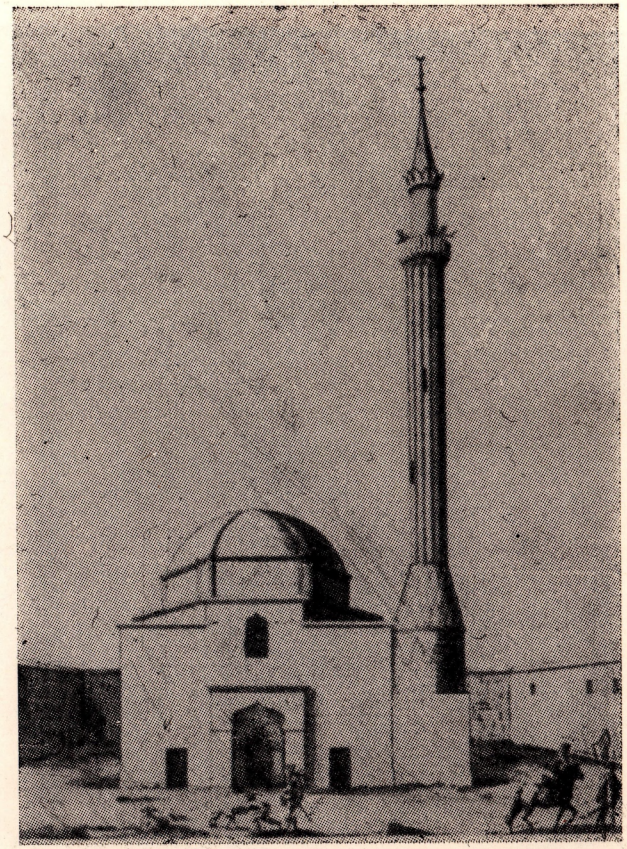

Pesti mecset a XVI. sz.-ból

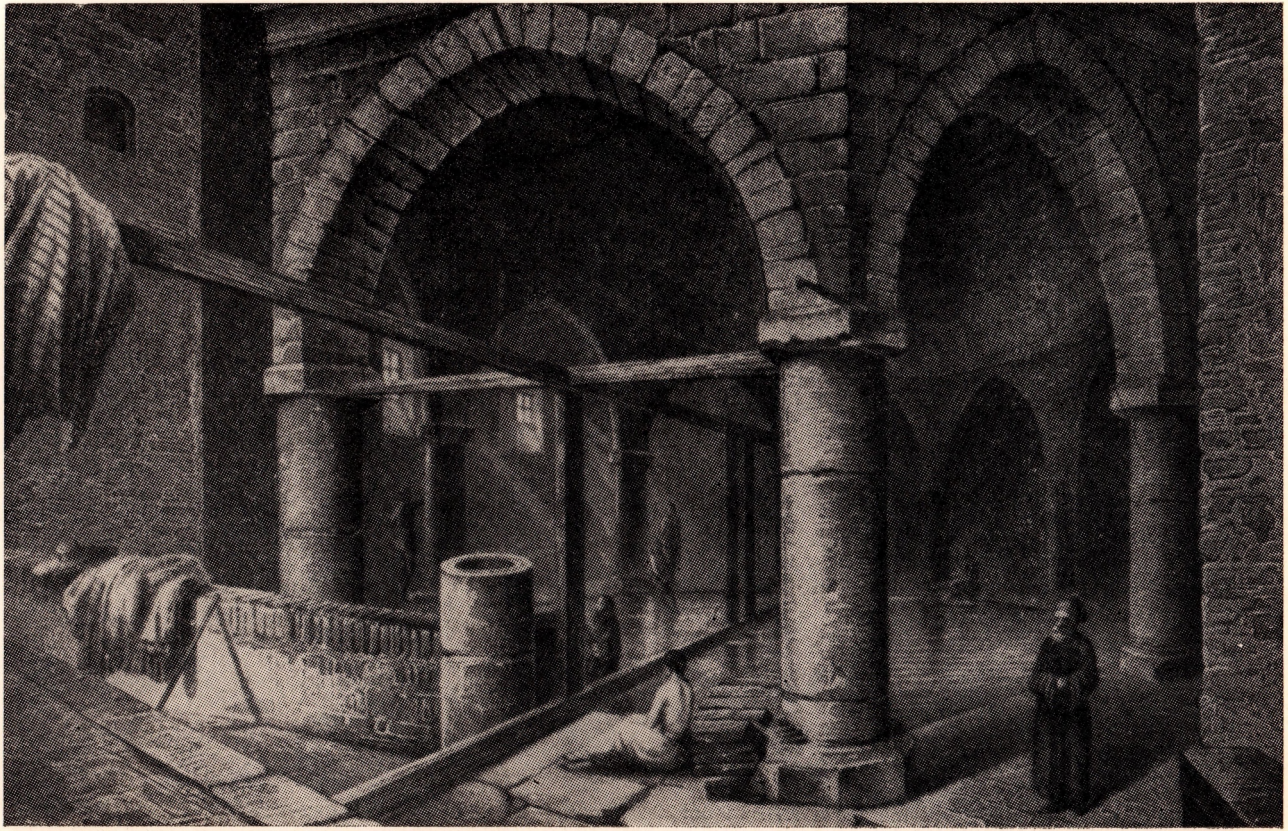

A Rudas-fürdő belseje

Ha török építkezés emlékeit keressük, bárhol a világon a karcsú minaretek mellett fürdőket találunk. Hangulatos, szép fürdőket, olyanokat, amelyekben ma is kellemes fürdeni. Kör alakú medencével, oszlopsorral, kupolás tetővel. S a játszi képzelet hozzávarázsolja a háremhölgyeket is, puha párnákon szörbetet kortyolgatva. Hárem: csupa titokzatos izgalmat rejt e fogalom. A Korán négy feleséget engedélyez minden mohamedán férfinek. S a Korán azt is előírja, hogy mindet egyenlő vagyoni helyzetben kell tartani. A hárem az asszonyok háza. A feleségeké és a szolgálóké. S hogy néha egy kis szolgáló kedvesebb lesz az úrnak, mint a négy feleség – talán mégsem lát meg mindent Allah.

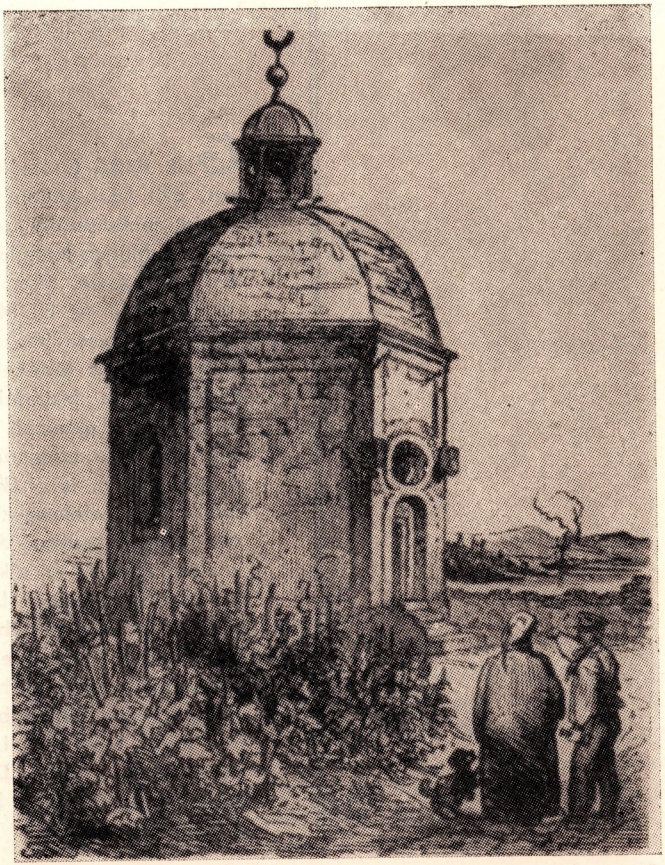

Gül Baba síremléke Budán

GÜL BABA („rózsák atyja") a hagyomány szerint XVI. századi török harcos, akit hősi haláláért az iszlám vértanújaként tiszteltek. Újabb feltevések szerint mohamedán főpap, a dzsámik főnöke, aki egy – a győzelem örömére a Mátyás templomból átalakított mecsetben tartott – ünnepségen holtan esett össze. Síremléke – türbéje – a Rózsadombon, Budapesten ma is áll. Ennyit ír az Új Magyar Lexikon Gül Babáról. A többit hozzáköltötte a képzelet, a mese játékos ötletei, a zeneszerző édes-víg dallamai. Az operettszerzők még a történelem legszomorúbb korszakából is tudnak halászni andalító, vidám históriákat. Törökvilág Magyarországon: ez képzeletünkben várharcokkal, elhurcolt foglyokkal, hatalmaskodó pasákkal azonos. Pedig az élet egyszerre szomorú és víg, kilátástalanul reménytelen és szépségekben gazdag. Akkor is élték az emberek a maguk mindennapi életét, voltak fiatalok, akik szerelmesek voltak s a harcok, félelmek mellett megnyilvánult az élet folyamatossága, derűje is. Egy ilyen derűs lapot ütött fel a könyvben e mese szerzője és alkotott édes-bús történetet egy magyar diák és egy török lány szerelméből. Leila, Gül Baba lánya beleszeretett a minden veszély ellenére is hevesen udvarló Gábor diákba. Pedig Leilát már a nagyhatalmú budai pasa is kiszemelte magának. S hogy a bonyodalom megoldása még nehezebb legyen, Gábor diák letörte a Rózsák Atyja – Gül Baba szent rózsakertjének legszebb virágait, hogy Leilának kedveskedjék vele. A szerelmes ifjúra halál vár. Leila még azon az áron is megmentené, ha a budai pasa felesége lenne. De a bölcs Gül Baba nemcsak a „rózsák atyja" volt, hanem a szerelmesek barátja is. Megmenti Gábor diák életét – hogy boldoggá tegye Leilát.

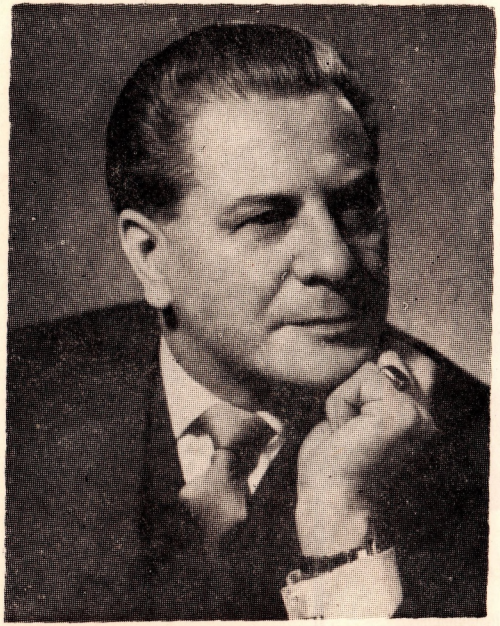

Szokoly Gyula

ismét a Katona József Színházban

Néhány évvel ezelőtt sűrűn láthatta a közönség Szokoly Gyulát, aki játszott és rendezett a Katona József Színházban. Most a Gül Babára visszatért, hogy színpadra állítsa Huszka e kitűnő operettjét és eljátszsza Mujkó szerepét benne. Sok sikert kívánunk mindkettőhöz.

LEILA

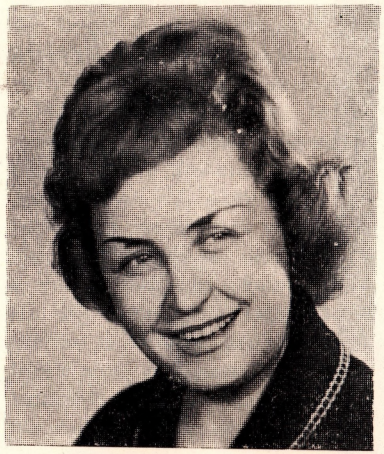

Gyólay Viktória

A KÉT GÁBOR DIÁK

Kineses László

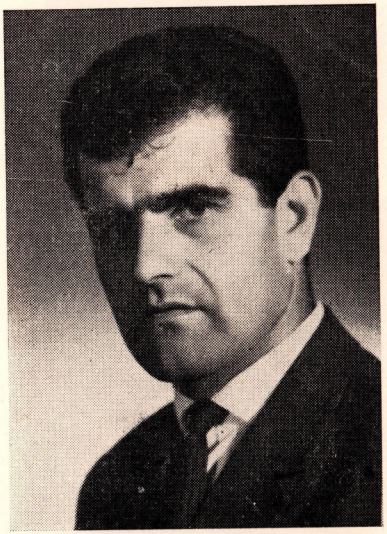

Iván József

Mujkó dala

I.

Darumadár fenn az égen
Hazafelé szálldogál.
Vándorbottal a kezében
Cigánylegény meg-megáll.
Repülj madár, ha lehet,
Vidd el ezt a levelet,
Mond meg az én galambomnak
Ne sirasson, ne sajnáljon engemet...

II.

Ha még egyszer utoljára
Veled együtt lehetnék,
Violaszín nyoszolyádba'
Oldaladhoz simulnék.
Szívemet a szívedre,
Árva legény létemre
Ráhajtanám bús fejemet
Fehér hattyú, hattyúfehér kebledre...

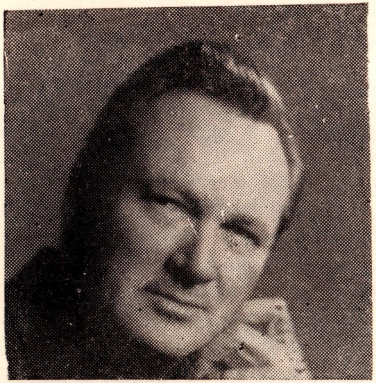

GYULAY ANTAL

BORBÍRÓ ANDREA

JÁNOKY SÁNDOR

FRAKNÓI SÁRI

KOMLÓS JÓZSEF

SÜLE GÉZA

Az operettek könyvéből

A rohamosan magyarosodó közönség a XIX. század fordulóján már nem tartja elegendőnek a Nemzeti Színházat, a Népszínházat és az Operaházat. Új színházak születnek... Kinyitja kapuit a legendás sikerrel büszkélkedő Király Színház, megnyílik az új stílust, merészen modern európai hangot hirdető Vígszínház, viharos tapsok színhelyévé lesz a Magyar Színház, s lassan-lassan bontakozni kezd a gondolat: az előkelő arany-bársony Operaház mellett meg kell teremteni a nép dalszínházát, a Népoperát. És egyre-másra születnek az irodalmi kabarék, a finom kis kamaraszínpadok, melyek a magyar dráma, vígjáték, opera és operett mellett a pillanatnyi, felsziporkázó vidámság csemegéjét nyújtják. Színházak nyílnak a ligetben és színkör nyílik Budán... Persze sikerre bukás, bukásra újabb siker, lelkesedésre kiábrándulás, kiábrándulásra újabb fellángolás következik, persze az újabb és újabb színházi reflektorokkal együtt nemcsak a művészet és a színház lelkes measzéllotjai bukkannak elő, fényszomjas pilleként körözve az imádott és áhított színházi fényesség körül, hanem megjelennek a vállalkozók, a pénzemberek, a bankágensek, a menedzserek, egyszóval: a színház boltosai is, de mindez nem cáfolhatja meg a tényt: a száz év előtt még kocsmaivókban csűrökben hempergő magyar prózai és zenés színjátszás pompás palotákba költözött s a publikum mind több és több magyar szót, s mind több és több magyar zenét követel!

Most már nem arról van szó, hogy szövegírók és zeneszerzők riadtan keresnek valami bátor, vállalkozó szellemű bolondot, aki hajlandó egy új magyar daljátékot vagy operettet finanszírozni; ellenkezőleg: a rohamosan szaporodó színházak keresik a muzsikust és a költőt, aki „táplálékot" ad a kielégíthetetlen étvágyú színháznak!

Borcsa István színpadképe a Gül Baba c. operetthez

Előkészületben

Tennessee Williams

A vágy villamosa

dráma 2 részben

Bemutató: március 25-én

JÓZSEF MEGYEI KÖNYVTÁR KECSKEMÉT
1995/118/83

Szerkeszti: Siklós Olga
66. 391 BNYV Kecskemét, F. k.: Nádasdy Ferencné

Ára: 2,— Ft